

Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyriaus

2020 m. veiklos ataskaita

IBBY Lietuvos skyrius, kaip ir visas kultūrinis sektorius, 2020 m. išgyveno sudėtingus metus, kai dauguma suplanuotų veiklų dėl pandeminės situacijos turėjo būti atšauktos, perplanuotos, perkeltos į virtualią erdvę ir t. t. Nepaisant šių sudėtingų aplinkybių, pavyko išlaikyti sutelktą bendruomenę ir toliau užsiimti kokybiškos literatūros sklaida, dauguma planuotų veiklų ir renginių įgijo kitą formą, bet įvyko. Taip pat buvo įgyvendinti keli socialiniai projektai, skirti karantine atsidūrusiems ir prieigos prie knygų stokojančioms vaikams.

Vienintelė veikla, kuri įvyko taip, kaip buvo suplanuota, buvo vasario pabaigoje **Vilniaus knygų mugė**. IBBY Lietuvos skyrius jau trečius metus iš eilės turėjo savo stendą, kuris tapo visų, besidominčių vaikų literatūra, susibūrimo ir informacijos sklaidos vieta, taip pat pasiūlė įvairią ir išsamią kultūrinę programą: su iš Danijos atvykusiu EURead organizacijos atstovu Daan Beek diskutavome „Kaip paskatinti Europą skaityti?“, paskelbėme IBBY geriausių 2019 m. knygų vaikams ir paaugliams apdovanojimų nominantus, o pačiame stende vyko tiesioginės transliacijos – savo rekomendacijomis dalijosi IBBY narės Ilona Ežerinytė, Irena Aleksaitė ir Eglė Baliutavičiūtė, o apie skaitymo svarbą su dr. Austėja Landsbergiene kalbėjosi IBBY Lietuvos skyriaus pirmininkė Inga Mitunevičiūtė, taip pat buvo pristatytos užsienio ir Lietuvos tradicijos švenčiant Tarptautinę vaikų knygos dieną ir kviečiama ją švęsti. Vilniaus knygų mugės metu įvyko skaitymo skatinimui skirtų edukacinių vaizdo įrašų „EU Reads: apie garsinio skaitymo naudą“ premjera. Šiais vaizdo klipais buvo pasidalinta su visa skaitančiąja bendruomene ir kaip reklaminiai jie sukosi portale www.15min.lt

Kovo pradžioje IBBY Lietuvos skyrius prisijungė prie akcijos „**Europa skaito**“ (angl. „EUReads“): akcijos metu po Europos šalis keliauja „Europe Reads“ knyga, kurioje esančią petiją, išreiškiančią šalių paramą skaitymo skatinimui ir raginančią Europos Sąjungos politikus atsižvelgti į šalių siekį formuoti bendrą Europos Sąjungos skaitymo skatinimo politiką, pasirašo įvairūs valdžios atstovai bei kiti politikos formuotojai. Lietuvoje ją pasirašė Lietuvos Respublikos kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas.

Kovo viduryje paskelbtas karantinas priverė atšaukti tradicinį seminarą, skirtą 2019 m. vaikų literatūros derliui apibendrinti. Jį pakeitė kelios publikacijos, kuriose atskirų komisijų nariai pristatė metų tendencijas ir aktualijas.

Tarptautinę vaikų knygos dieną, balandžio 2 d. minėjome kviesdami pasigėrėti ne tik tradiciškai vis kitos šalies kuriamu plakatu ir kreipimusi į viso pasaulio skaitytojus-vaikus, bet ir specialiai Lietuvos publikai sukurtu Aušros Kiudulaitės plakatu. Šeimos, mokyklos,

bibliotekos buvo kviečiamos švęsti šią dieną, fiksuoti jos akimirkas ir dalyvauti konkurse, kurio nugalėtojai – originaliausiai, išradingiausiai, įdomiausiai atšventusieji – buvo apdovanoti geriausių 2019 metų knygų rinkiniais.

Reaguodamas į susiklosčiusią situaciją, sustabdžiusią visų gyvų susitikimų ir renginių galimybę, IBBY Lietuvos skyrius buvo balandžio 2–9 d. vykusios „**Virtualios vaikų literatūros savaitės**“, kurią organizavo „Vaikų žemė“, projekto partneris. Taip pat IBBY Lietuvos skyrius tapo projekto „**Knygiukai į pagalbą vaikams**“ partneriu.

Gegužę įvyko kitas IBBY Lietuvos skyriaus kartu su Švedijos ambasada Vilniuje organizuotas konkursas – „**Pepei – 75-eri!**“, skirtas paminėti šio legendinio kūrinio jubiliejui.

Karantino metu IBBY Lietuvos skyrius, reaguodamas į susidariusią situaciją, kai daug vaikų turi leisti laiką namuose, negali lankytis bibliotekose ir jų pamatinė teisė į prieinamą kultūrą gali būti apribota, skelbė įrašus, kuriuose IBBY Lietuvos skyriui priklausantys rašytojai dalijosi savo kūryba, leidėjai siūlė nuolaidas, bibliotekininkai skaitė knygas. Visas šias veiklas suvienijo žymė **#IBBYVaikamsKarantine**. Visus vaizdo įrašus galima pažiūrėti IBBY Lietuvos skyriaus „Youtube“ kanale.

Tradiciskai išrinkti ir paskelbti 2019 m. mėgstamiausių vaikų knygų penketukai.

Tradiciniai IBBY Lietuvos skyriaus teikiami **apdovanojimai** už geriausias metų knygas vaikams ir paaugliams pirmą kartą per skyriaus gyvavimo istoriją persikėlė į ekranus ir įvyko pusiau virtualiu būdu gegužės 30 d. Surengta tiesioginė transliacija iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, į kurią pakviesti tik apdovanojimų nominantai. Renginys transliuotas portale 15min.lt

Vasarą IBBY Lietuvos skyriaus nariai buvo kviečiami dalyvauti socialinio tinklo „Facebook“ akcijoje **#KaIBBYnariaiskaitovisavasara**, kurios metu dalijosi skaitomų knygų rekomendacijomis ir nuotraukomis.

Rugsėjo 22 d. IBBY Lietuvos skyriaus pirmininkė dalyvavo metinėje generalinėje **EuRead** asamblėjoje, vykusioje virtualiu būdu.

Spalio mėn. pasirodė pasaulinis **IBBY Honor List** (liet. IBBY Garbės sąrašas), kuriame tarp geriausių pasaulio kūrėjų atsidūrė ir trys Lietuvos atstovės – rašytoja Jurga Vilė, dailininkė Lina Dūdaitė ir vertėja Viltarė Urbaitė. Jų pavardės į Garbės sąrašą įtrauktos IBBY Lietuvos skyriaus teikimu.

Metus užbaigė tradicinis mokslinis-praktinis seminaras **Prano Mašiotto skaitymai**, po metų pertraukos įvykęs jau 31-ąjį kartą. Į seminarą „Zoom“ platformoje, kurio tema šiais metais buvo „Ar knygos gydo?“, rinkosi vaikų ir jaunimo literatūros specialistai ir

besidomintieji vaikų literatūra. Seminare kalbėta apie biblioterapiją, pasakas ir jų terapiją, ankstyvąjį skaitymą, problemų literatūrą ir lietuviškąjį „Bookstagramą“.

Visus 2020 m. vykdyta veikla:

- leistas žurnalas „**Rubinaitis**“ (4 numeriai per metus);
- administruota, pildoma, palaikoma vaikų literatūros informacijos svetainė www.ibbylietuva.lt;
- teiktos Lietuvos kūrėjų nominacijos įvairiems nacionaliniams ir tarptautiniams literatūriniais apdovanojimams;
- bendrauta su IBBY sekretoriatu Bazelyje, teikta informacija naujienlaiškiams „IBBY Europe“;
- bendradarbiauta su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka vykdamas Skaitymo skatinimo programos veiklas.

Visus 2020 m. vykdyti projektai:

- „Asmenybę formuojančios vertybės vaikų skaitymo karalystėje“ (dalinė SRTRF parama);
- „Iš paraščių į centrą: rašytojai, iliustruotojai, vertėjai“ (dalinė SRTRF parama);
- „Vaikų literatūra neturi amžiaus ribų: geriausių 2019 metų vaikų knygų apdovanojimams“ (dalinė LKT parama);
- „Vaikų literatūra tarptautinėje erdvėje – vertybių ir kultūrų mainai“ (dalinė LKT parama).

IBBY Lietuvos skyriaus pagrindinis partneris yra Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, o pagrindinis rėmėjas – Lietuvos kultūros taryba.